

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Postboks 5 St. Olavs plass
0130 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Daniel Bergamelli, 73 19 93 38

Anmodning om tolkningsuttalelse: Adgangen til å justere innvilget stønadsbeløp uten endringsvedtak

Fylkesmannen i Trøndelag ber Arbeids- og velferdsdirektoratet om en avklaring av følgende spørsmål:

- **Hvilke muligheter har NAV-kontoret for å endre innvilget stønadsbeløp før utbetaling uten å fatte endringsvedtak?**

Bakgrunnen for spørsmålet

Mange kommuner og NAV-kontor henvender seg til Fylkesmannen med spørsmål om de kan justere et innvilget stønadsbeløp på bakgrunn av søkers inntekter, uten å fatte endringsvedtak etter forvaltningsloven § 35. Spørsmålet er om NAV-kontoret har en slik mulighet, og i så fall hvordan de må gå frem.

Eksempel på saksgang:

1. NAV-kontoret fatter vedtak om økonomisk stønad for måned 1, 2 og 3, basert på en økonomisk beregning foretatt i måned 0.
2. NAV-kontoret tar forbehold i vedtaket om at innvilget beløp kan endres eller falle bort ved endrede inntekter. NAV-kontoret krever samtidig at bruker dokumenterer inntekten sin i måned 1 før utbetaling i måned 2, og inntekten i måned 2 før utbetaling i måned 3.
3. Bruker dokumenterer inntekten sin, for eksempel ved å levere kontoutskrift. Bruker har en høyere inntekt i måned 1 enn NAV-kontoret har lagt til grunn i sine beregninger, for eksempel på grunn av variabel arbeidsinntekt eller ny inntekt, som bostøtte, skatt til gode eller arv.
4. NAV-kontoret endrer utbetalingen for måned 2 til et lavere beløp eller utbetaler ikke stønad i det hele tatt, fordi bruker er mer/helt økonomisk selvhjulpen denne måneden.
5. Bruker blir overrasket når stønaden i måned 2 blir lavere enn i måned 1 eller uteblir helt.

Etter Fylkesmannens vurdering har spørsmålet flere mulige løsninger:

- A. NAV-kontoret kan justere ned utbetalingen eller la være å utbetale stønad for måned 2 i medhold av vedtaket. De trenger ikke fatte endringsvedtak.

- B. NAV-kontoret kan justere ned utbetalingen i medhold av vedtaket, men må fatte endringsvedtak hvis utbetalingen faller bort.
- C. NAV-kontoret må fatte endringsvedtak før utbetalingen kan justeres ned eller falle bort for måned 2.
- D. NAV-kontoret har ikke hjemmel for å fatte endringsvedtak på grunn av slike forhold. De må derfor fatte vedtak for én måned om gangen hvis de ønsker muligheten til å ta hensyn til variable eller nye inntekter hver måned.

Hvis alternativ A:

- Spiller det noen rolle hvordan vedtaket er formulert? For eksempel innvilge stønad «*inntil*» et visst beløp eller ta forbehold om at «*all inntekt vil bli trukket fra krone for krone*».
- Hvordan kan NAV-kontoret sikre at de tar høyde for eventuelle nye eller økte livsoppholdsutgifter?
- Har NAV-kontoret plikt til å varsle tjenestemottaker før justeringen? Siden det ikke er snakk om å fatte nytt enkeltvedtak, gjelder ikke reglene i forvaltningsloven om forhåndsvarsling.

Hvis alternativ B:

- Hva er begrunnelsen for at situasjonen med helt og delvis bortfall av stønaden kan/skal forskjellsbehandles?
- Se også spørsmålene til alternativ A og C.

Hvis alternativ C:

- Må NAV-kontoret sende skriftlig forhåndsvarsel etter forvaltningsloven § 16?
 - Hvis ikke: Hva er hjemmelen for unntak?
- Hvilken hjemmel i § 35 er aktuell?
 - Hvis endringsadgangen må følge av «*vedtaket selv*»; hvor konkret må forbeholdet være formulert?

Hvis alternativ D:

- Hvordan henger dette sammen med adgangen til å iverksette konsekvenser for vilkårsbrudd? Siden vilkårsbrudd ikke kan gis konsekvenser for fremtidige vedtak, bør vedtak med vilkår forutsetningsvis fattes for en noe lengre tidsperiode.

Hvis ingen av alternativene er riktige, ber vi direktoratet om en mest mulig utførlig beskrivelse av riktig praktisering.

Vår vurdering

Til orientering sendte Fylkesmannen i Sør-Trøndelag en uttalelse til alle kommuner og NAV-kontor i regionen 21.12.2016 (se vedlegg).

Vi har diskutert denne uttalelsen internt i det nye embetet i Trøndelag, og er usikre på om uttalelsen gir uttrykk for gjeldende rett. Vi ber derfor direktoratet om en avklaring, slik at vi så snart som mulig kan korrigere eventuelle feil og misforståelser hos våre kommuner.

Med hilsen

Margrethe Taule (e.f.)
seksjonsleder
Oppvekst- og velferdsavdelingen

Daniel Bergamelli
juridisk seniorrådgiver
Oppvekst- og velferdsavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

1 Uttalelse fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag datert 21.12.2016